

Michał Adam SPELAK*

Pod merytoryczną opieką – mjr. mgr. Marcina BIELEWICZA

STRATEGIA WG ARTHURA F. LYKKE, JR.

Abstract: *Planowanie i strategia to coraz częściej podstawowy element filozofii państwa w dziedzinie bezpieczeństwa. Przy wciąż rosnącym zainteresowaniu tą tematyką warto jest zapoznać się z genezą tego terminu, a także zagłębić w sposobie postrzegania tej tematyki przez światowe mocarstwo, jakim są Stany Zjednoczone. W tym celu niezbędne jest poznanie koncepcji strategii wg. A. F. Lykke, Jr. jednego z prekursorów myślenia strategicznego w USA.*

Słowa kluczowe: *strategia, A. F. Lykke, Jr., strategia USA, model strategii, definicja strategii*

WSTĘP

Punktem wyjścia rozważań nad strategią jest sama jej definicja oraz zakres pojęciowy, jaki nadali jej wybitni badacze. Dlatego też, praca opiera się na krótkim wstępie dotyczącym samej strategii oraz jej definicyjnych znaczeń, a także koncepcji postrzegania kwestii strategii przez Stany Zjednoczone. Druga część pracy poświęcona została modelowi strategii zaproponowanego przez A. F. Lykke będącego wyrazem postrzegania strategii wojskowej jako niezbędnego elementu wsparcia dla każdej strategii narodowej.

1. WPROWADZENIE O STRATEGII

*Doświadczenie to taka wspaniała rzecz,
która pozwala ci rozpoznać błąd, gdy znów go popełniasz.
F. P. Jones*

Rozważania nad strategią niosą za sobą konieczność dokonania przeglądu definicji samego pojęcia. Strategie w dużej mierze czerpią źródła poznawcze z historii, ale też wybiegają w przyszłość starając się określić potencjalne możliwości i scenariusze. Najczęściej jednak termin ów będziemy wiązać z jedną z następujących dziedzin: polityką międzynarodową, bezpieczeństwem, czy też przedsiębiorczością. Świetnie sens postrzegania strategii i kwestii ujęcia pewnych znanych faktów i doświadczeń w jedną zwartą i usystematyzowaną formę oddają słowa T. Mahnkena (...) *epoka informacji wymaga nowego kanonu teorii, czerpiącego z teorii biznesu,*

* Student I roku stacjonarnych studiów II stopnia na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe - Wydział Nauk o Bezpieczeństwie Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych.

*ekonomii i tak zwanych nowych nauk fizycznych*¹. Warto zastanowić się, skąd termin *strategia* się wywodzi. Określenie *strategia* pochodzi z języka greckiego i rozumieć je należy jako przemyślany plan działań w jakiejś dziedzinie, które mają doprowadzić do osiągnięcia pewnego celu, zwłaszcza działań na dużą skalę². Za jednego z ojców strategii uznawany jest Carl von Clausewitz. Ten pruski generał, żyjący na przełomie XVIII i XIX wieku, skonstruował fundamentalną koncepcję strategii jako *wykorzystanie bitew do celów wojny*³. Istotne w tej koncepcji jest podkreślenie zapewnienia możliwości kontynuacji kampanii oraz *ciągłe kojarzenie i rekombinacja rozmaitych elementów jednego i drugiego w miarę rozwoju sytuacji oraz zmuszanie się do jaśniejszego postrzegania rzeczywistości*⁴. Słownikowa definicja proponuje nam podobną treść, ale adaptuje ją do czasów współczesnych dodając strategii element długofalowości podejmowanych działań, a brzmi ona następująco: *Strategia – teoria i praktyka działania ukierunkowanego na osiągnięcie celów w danej dziedzinie ujmowanych w skali ogólnej i mających charakter długofalowy*⁵. H. Mintzberg stworzył model 5xP, który stwierdza, że strategii nie można zredukować do pojedynczej definicji i w zależności od sytuacji powinna ona być rozpatrywana, jako⁶:

P jak plan lub rodzaj świadomie zamierzonego działania; w tym ujęciu strategia ma dwie specyficzne cechy:

- opracowuje się ją przed działaniem, do którego się odnosi;
- jest opracowywana świadomie i celowo;

P jak patem (wzór, model) utożsamiany ze sformalizowanym, ustrukturalizowanym działaniem; w tym znaczeniu strategia to konsekwencja w działaniu, która może być zamierzona lub niezamierzona; strategia, jako plan i wzorzec mogą być od siebie niezależne, ponieważ konsekwencja w działaniu nie musi być wcale skutkiem uprzednich planów; jest ona wynikiem postępowania ludzi;

P jak ploy (sterowanie), działanie zmierzające do osiągnięcia konkretnego celu; może być planem, który się odnosi do konkretnej sytuacji organizacji, może również oznaczać specyficzny manewr (sposób działania), który ma zmylić przeciwnika czy konkurenta;

P jak position (pozycja, miejsce) identyfikowane z szukaniem korzystnej pozycji czy miejsca w otoczeniu, które pozwala sprostać konkurencji; to miejsce w otoczeniu może być skutkiem przygotowywanego wcześniej planu, ale może być również rezultatem wytrwałości w działaniu;

P jak perspective, czyli postrzeganie swojej pozycji w przyszłości w mniej lub bardziej odległej perspektywie; w tym znaczeniu strategia dla organizacji jest tym, czym osobowość dla człowieka; sięga do wnętrza organizacji, do ludzi zjednoczonych wspólnym celem lub wspólnym działaniem.

¹ T. G. Mahnken, *Teoria Strategii*, [w:] *Strategia we współczesnym świecie. Wprowadzenie do studiów strategicznych*, J. Baylis, J. Wirtz, C. S. Gray, E. Cohen, wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2009, s. 83.

² <http://slovniki.gazeta.pl/pl/strategia> z dnia 03.05.2011 r.

³ T. Ghyczy, B. Oetinger, C. Bassford, *Clausewitz o strategii*, wyd. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2002, s. 119.

⁴ Ibidem, s. 57 i 60.

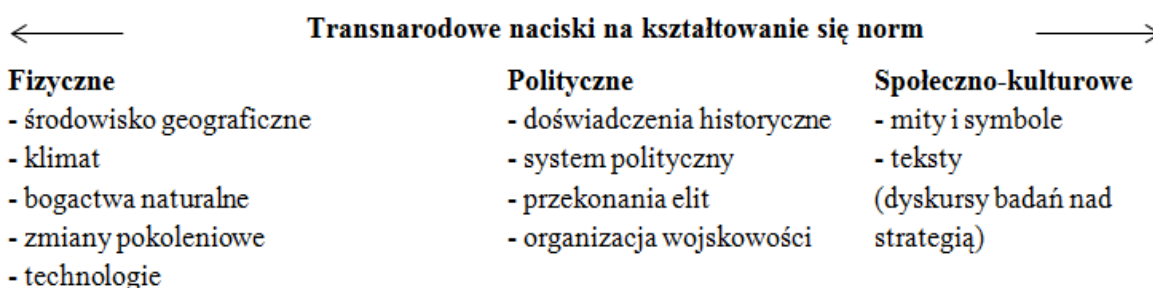
⁵ *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, pod. red. J. Pawłowskiego, wyd. AON, Warszawa 2002, s. 131.

⁶ <http://www.ujk.edu.pl/strony/Marcin.Szplit/Strategia.htm> z dnia 15.05.2011 r.

Zaprezentowany powyżej model 5xP wydaje się oddawać sedno tworzenia i istnienia strategii. Zespół określonych cech przenikających się wzajemnie w pełni przedstawia wszystkie wymiary strategii oraz jej niezbędne elementy. Tocząc rozważania nad strategią, pamiętać należy, że jej podstawowym elementem jest *zapewnienie krajowi dostępu do zasobów zapewniających jego przetrwanie*⁷.

2. STRATEGIA W KONCEPCJI USA

Można powiedzieć, że tak duży kraj jak Stany Zjednoczone nie potrzebuje strategii z racji braku odpowiedniego przeciwnika, swojej potęgi militarnej oraz położenia geograficznego. Stąd wynikać może również fakt nie przykładania zbyt dużej wagi do teoretyzowania na jej temat wśród amerykańskich badaczy oraz twierdzenia takiego rodzaju, jak to: *z powodu dominacji militarnej Ameryki, nasz naród nie potrzebuje podejmowania środków w celu eliminowania nasilających się zagrożeń*⁸. Wyróżnić można pewne oddziaływanie, takie jak *niemierzalna i niepoliczalna kultura strategiczna, będąca produktem zbiorowego doświadczenia, która dostarcza idei i norm autorom strategii oraz jej wykonawcom, warunkuje percepcję otoczenia i zdolność mobilizacji zasobów. Owa kultura strategiczna, czyli zbiorowe przekonania i oceny, w sposób bezpośredni determinują na przykład sposób użycia sił zbrojnych*⁹. To właśnie *kultura strategiczna* może warunkować reakcją danego kraju, zbiorowości czy też grupy na konkretne bodźce, które w zależności od danych czynników i przekonań mogą być różne w odmiennych od sytuacjach. Badając dorobek literatury tematu spotkać można się z następującą typologią źródeł kultury strategicznej¹⁰:

Rys.1. Typologia źródeł kultury strategicznej.

Źródło: J. S. Lentis, D. Howlet, *Kultura strategiczna*, [w:] *Strategia we współczesnym świecie. Wprowadzenie do studiów strategicznych*, J. Baylis, J. Wirtz, C. S. Gray, E. Cohen, wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2009, s. 94.

⁷ J. S. Lentis, D. Howlet, *Kultura strategiczna*, [w:] *Strategia we współczesnym świecie. Wprowadzenie do studiów strategicznych*, J. Baylis, J. Wirtz, C. S. Gray, E. Cohen, wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2009, s. 92.

⁸ A. B. Carter, W. J. Perry, *Preventive Defence. A new security strategy for America*, tłum. własne, wyd. The Brookings Institution Press, Washington 1999, s. 19.

⁹ R. A. Czulda, *Formułowanie strategii bezpieczeństwa przykład amerykański*, [w:] *Kwartalnik Bellona 1/2007*, wyd. MON, s. 17; <http://www.scribd.com/doc/13573866/kwartbellona12007>, z dnia 08.12.2011 r.

¹⁰ J. S. Lentis, D. Howlet, *Kultura strategiczna*, [w:] *Strategia we współczesnym świecie. Wprowadzenie do studiów strategicznych*, J. Baylis, J. Wirtz, C. S. Gray, E. Cohen, wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2009, s. 94.

W podejściu J. Lantierma odnajdujemy pewne odświeżenie Amerykańskiej kultury strategicznej. Czytamy w nim: *obecnie amerykańską kulturę strategiczną określają nowe tendencje: zdecydowana odnowa amerykańskiej woli dominacji w dziedzinie bezpieczeństwa międzynarodowego przy jednoczesnym priorytecie dla względów bezpieczeństwa krajowego; nowo powstała doktryna uderzenia wyprzedzającego, zakładająca możliwość użycia siły zbrojnej dla osiągnięcia celów bezpieczeństwa; wreszcie skłonność do działań unilateralnych, w których zachowanie USA nie jest ograniczane naciskami zewnętrznymi*¹¹. Sednem kultury strategicznej będą więc kwestie światopoglądowe kształtowane pewnymi czynnikami, z jakimi dane społeczeństwo czy kraj się spotyka. W przypadku Stanów Zjednoczonych nastąpiła zmiana punktu widzenia na sprawy bezpieczeństwa po atakach terrorystycznych 11 września, które uświadomiły im istnienie innych zagrożeń, niż atak wrogiego państwa. Dzięki obnażeniu niedoskonałości systemu bezpieczeństwa USA dokonał się przełom w myśleniu, a kwestie strategii zaczęto traktować na miarę oczekiwań, zdając sobie sprawę z konieczności postawienia przed sobą nowych wyzwań i względem własnego bezpieczeństwa, jak również jego kreowania na arenie międzynarodowej.

Amerykanie wyróżniają w odniesieniu do strategii trzy podstawowe definicje sporządzone przez U.S. Army War College dotyczące: Narodowej Strategii Bezpieczeństwa, Narodowej Strategii Militarnej oraz Teatru Strategii. Definiowane są one następująco¹²:

Narodowa Strategia Bezpieczeństwa – sztuka i nauka zajmująca się wytwarzaniem, wdrażaniem i koordynacją elementów siły narodowej (dyplomacji, ekonomii, potencjału militarnego i informacyjnego) do osiągnięcia celów zapewniających bezpieczeństwo narodowe.

Narodowa Strategia Wojskowa – sztuka i nauka zajmująca się rozdysponowywaniem i stosowaniem potencjału wojskowego do osiągnięcia celów narodowych w czasie pokoju i wojny.

Teatr Strategii – dyscyplina zajmująca się integracją strategicznych koncepcji i kierunków działań skierowanych na bezpieczeństwo interesów narodowych, prowadzenie polityki bezpieczeństwa w celu realizacji strategii poprzez wykorzystanie siły, groźbę użycia siły, bądź też rozwiązań nie uwzględniających jej użycia.

Odnosząc się do definicji samej strategii pochodzącej z publikacji amerykańskiego departamentu obrony, można uznać, iż jest ona tożsama z definicją Narodowej Strategii Bezpieczeństwa, a brzmi następująco: *dziedzina zajmująca się wykorzystaniem polityki, ekonomii, informacji i sił zbrojnych jako niezbędnych w czasie pokoju i wojny, by osiągnąć maksymalne wsparcie prowadzonej polityki z równoczesnym wzrostem możliwości i oczekiwanych konsekwencji do odniesienia zwycięstwa i zmniejszenia szans na porażkę*¹³. Bardzo newralgiczny zapis dotyczący planowania strategicznego będącego podstawą ideowego podejścia do zagadnienia, zawarty jest w preambule do Konstytucji Stanów Zjednoczonych, gdzie stwierdza się jednoznacznie, iż (...) *zapewnienie pokoju wewnętrznego, ustanowienia wspólnej*

¹¹ Ibidem, s. 97.

¹² *Joint Publication 1-02, Dictionary of Military and Associated Terms*, wyd. Department of Defence, USA 2001, s. 270, 294.

¹³ Ibidem, s. 415.

obrony, promowanie ogólnego dobrobytu oraz ochrona Błogosławieństw Wolności (...)¹⁴ jest jednym z priorytetów amerykańskiej polityki. Zapis ten w sposób klarowny sygnalizuje potrzebę podejmowania działań zmierzających do zapewnienia własnego bezpieczeństwa, czego efektem jest niewątpliwie planowanie strategiczne. Stany Zjednoczone wykształciły w tym celu niezbędne komórki organizacyjne, a sama Narodowa Strategia Bezpieczeństwa sygnowana jest podpisem prezydenta USA. *Za przygotowanie ocen, analiz oraz założeń planistycznych na szczeblu centralnym odpowiadają Rada Bezpieczeństwa Narodowego i jej sztab wspierany przez CIA. Sporządzane materiały mają charakter ogólnych wytycznych politycznych określających długo- i średniofalowe założenia polityki bezpieczeństwa USA. (...) Doktryny posiadają moc obowiązującą, w sposób nieformalny będąc wykładnią polityki danych administracji oraz szkieletem planów i programów i opracowywanych przez poszczególne departamenty. Nie istnieją żadne formalne normy, które wyznaczałyby objętość i kształt doktryny*¹⁵. Na podstawie cytowanego fragmentu należy wysnuć wnioski, iż za sporządzenie i wdrażanie strategii odpowiedzialna jest partia, która osiągnęła sukces wyborczy, a co za tym idzie, to na jej barkach spoczywa kreowanie kierunków i sposobów zapewnienia bezpieczeństwa państwa. Swój w miarę prosty sposób i teorię na temat kształtowania i budowy strategii przedstawił również przedstawiciel U.S. Army Collage, Arthur F. Lykke, którego opracowanie można traktować w ramach *kompleksowego rozwiązania kwestii terminologicznych i definicyjnych zawierającego wnioski i przesłanki*¹⁶.

3. KONCEPCJA STRATEGII wg A. F. LYKKE, JR.¹⁷

*Potencjał bez strategii jest niemalże tak samo pozbawiony znaczenia, jak strategia bez potencjału*¹⁸. Podążając tym tokiem myślenia realizacja każdej strategii nieuwzględniającej sił i środków pozostaje jedynie teoretycznym dokumentem oderwanym od rzeczywistości. *Konstruując strategię bezpieczeństwa, konieczne jest uwzględnienie wszystkich elementów tworzących ogół zasobów – w przeciwnym razie może dojść do czegoś, co Hans Morgenthau nazywa sofizmatem jednego czynnika, czyli przesadnego oparcia się tylko na jednym elemencie*¹⁹. Modelem ilustrującym oparcie strategii na kilku czynnikach, a przez to unikającym owego sofizmu jest właśnie koncepcja przedstawiona przez A. F. Lykke.

W swojej koncepcji dostrzega on problem zbyt luźnego i szerokiego podchodzenia do definicji strategii i jej wykorzystania, argumentując, iż jedni rozumieją

¹⁴ J. M. Shafritz, *American Government and Politics*, wyd. New York 1993, s. 527 [cyt. za:] K. Piątkowski, *Polityka bezpieczeństwa i siły zbrojne USA*, wyd. Biuro Prasy i Informacji MON, Warszawa 1995.

¹⁵ K. Piątkowski, *Polityka bezpieczeństwa i siły zbrojne USA*, wyd. Biuro Prasy i Informacji MON, Warszawa 1995, s. 27.

¹⁶ H. R. Yarger, *Towards a theory of strategy*, <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/army-usawc/stratpap.htm> z dnia 08.12.2011 r.

¹⁷ Na podstawie A. F. Lykke, Jr, *Toward an understanding of military strategy*, [w:] *U.S. Army War College Guide to Strategy*, pod red. J. R. Cerami, J. F. Holcomb, Jr., wyd. Department of Defence, Washington 2001, <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/army-usawc/strategy/index.htm> z dnia 08.12.2011 r.

¹⁸ R. Kuźniar, *Polityka i siła*, Warszawa 2005, s.187 [cyt. za:] R.A. Czulda, *Formułowanie strategii bezpieczeństwa przykład amerykański*, [w:] *Kwartalnik Bellona* 1/2007, wyd. MON, s. 17.

¹⁹ *Formułowanie strategii...*, wyd. cyt. s. 17.

przez nią linie na mapie, a drudzy listę koniecznych zakupów krajowych, które powinny stanowić cel strategii. Wybór alternatywnej strategii powinien składać się z wzajemnego zrozumienia stron i koncepcyjnego podejścia do tematyki problemu. Za podstawę formułowania jakichkolwiek strategii A. F. Lykke traktuje charakterystykę zaproponowaną przez amerykańskiego generała Maxwella D. Talora, którą przedstawia za pomocą równania (Tabela 1).

Tabela 1. Składniki strategii

Strategia = Koniec + Sposoby + Instrumenty/Środki	
Składnik	Definicja
Koniec	Cele dążeń
Sposoby	Sposób działania
Środki	Instrumenty dzięki którym koniec może być osiągnięty

Źródło: opracowanie własne na podstawie A. F. Lykke, Jr, Toward an understanding of military strategy, s. 179.

Za pomocą owego równania możliwe jest wyprowadzenie jakiegokolwiek koncepcji wojskowej, politycznej, ekonomicznej itp. Własną interpretację na temat *końców, sposobów i środków* prezentuje R. Yarger, który jest zdania, iż strategia jest o tym, jak (**sposoby**) przywódcy użyją siły (**środki**), będącej do dyspozycji państwa na rzecz kontroli interesów państwa i geograficznych lokacji dla osiągnięcia celów (**koniec**)²⁰.

A. F. Lykke podkreśla rozróżnienie pomiędzy wytworem, jakim jest Narodowa Strategia Bezpieczeństwa a Narodową Strategią Wojskową, zaznaczając, iż jest ona elementem *wszechobecnej* strategii krajowej.

Rys. 2. Wszechobecność strategii

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Towards a theory of strategy..., wyd. cyt. <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/army-usawc/stratpap.htm>.

²⁰ H. R Yarger, *Towards a theory of strategy...*, wyd. cyt. <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/army-usawc/stratpap.htm>, z dnia 08.12.2011 r.

Strategia wojskowa stanowić powinna swego rodzaju wsparcie dla strategii krajowej poprzez realizację wytycznych przyjętych dla zachowania bezpieczeństwa na szczeblu krajowym. Strategia krajowa daje pewne możliwości kreowania strategii wojskowej, ale również wprowadza pewne ograniczenia, jednak jej istnienie jest niezbędne (...) *strategia musi utrzymywać siły zbrojne, które będą w stanie powstrzymać regionalnych agresorów, jeżeli odstraszanie zawiedzie oraz będą miały możliwość szybkiej i zdecydowanej odpowiedzi, przy minimalnej liczbie ofiar*²¹. W ramach strategii wojskowych A. F. Lykke definiuje dwa pojęcia z nimi związane, takie jak: **działania (strategie operacyjne) i siły rozwojowe (strategie koncepcyjne)**. Te pierwsze skupione są wokół istniejących możliwości będących podstawą do formułowania konkretnych planów operacyjnych w krótkiej perspektywie czasowej. Drugi termin sprowadza się do szacunkowych przyszłych zagrożeń, daleko idących celów oraz wyzwań poprawy zdolności wojskowych, niezależnych od stanu obecnego posiadania. Zakłada scenariusze działań w przypadkach zagrożeń oraz obejmujące swoim zasięgiem obszary ponadnarodowe.

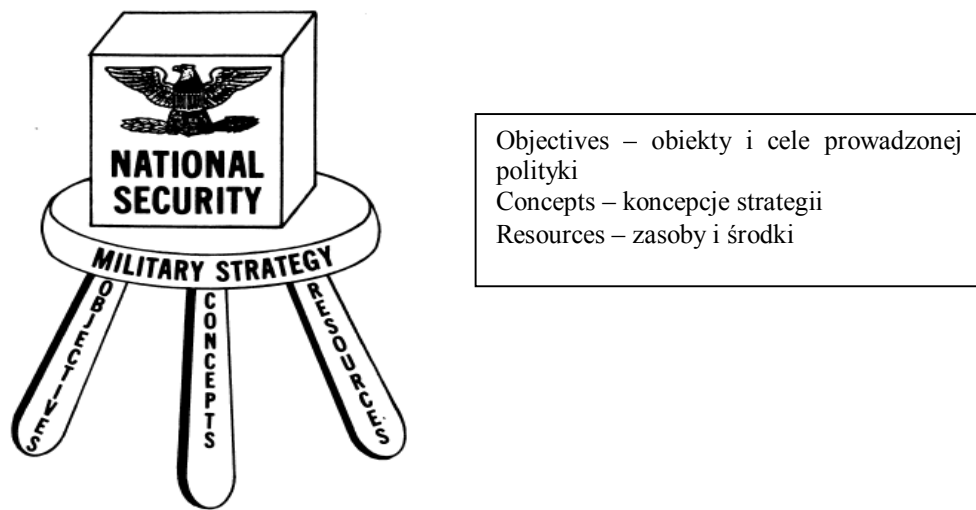
Każda strategia wojskowa opiera się na trzech elementach. Pierwszym z nich są obiekty i cele wojskowe, które postrzegać należy jako misje lub zadania, do których wykorzystywane są zasoby. Stawianie polityki krajowej na pierwszym miejscu dla dobra kraju może powodować pewne trudności dla jednoznacznego formułowania celów wojskowych. Istnieje możliwość niewłaściwego wykorzystania Sił Zbrojnych poprzez ich nienależytą nomenklaturę, a w konsekwencji do niejasnego stawiania celów i problemów z rozróżnieniem domniemanych celów politycznych i wojskowych.

Drugim elementem jest wojskowa koncepcja strategiczna. Autor definiuje ją jako przyjęty ciąg działań wynikających z sytuacyjnej oceny strategicznej. Owe koncepcje strategiczne odnoszą się do obrony wyprzedzającej w postaci rozmieszczenia rezerw strategicznych, oddziałów wzmocnienia, pokazów siły, rozdysponowania zasobów, zapewnienia bezpieczeństwa zbiorowego itp. Istotą tworzenia koncepcji strategicznych jest ich realne zabezpieczenie w postaci posiadanych zasobów oraz realizowanych celów, zarówno na własną rękę, a także przy wykorzystaniu sojuszników.

W skład trzeciego elementu wchodzi zasoby i środki wojskowe, jakie pozostają do dyspozycji. Ich skład może być różny – poczynając od konwencjonalnych sił strategicznych ogólnego przeznaczenia, taktycznych sił jądrowych, rezerw wojskowych, materiałów i systemów bojowych, wykorzystania siły roboczej, na wsparciu sojuszników kończąc – w zależności od potencjału posiadanego przez dany kraj. W strategiach operacyjnych siły zbrojne muszą istnieć, natomiast w przypadku sił rozwojowych powinno się uwzględniać rodzaj sił, jakie będą przydatne oraz możliwość zatrudnienia najemników.

---

²¹ A. B. Carter, W. J. Perry, *Preventive Defence. A new security strategy for America*, tłum. własne, wyd. The Brookings Institution Press, Washington 1999, s. 20.

Rys.3. Strategiczna koncepcja równoważenia A. F. Lykke

Źródło: A. F. Lykke, Jr., *Toward an understanding of military strategy*, s. 182.

Model przedstawiony na rysunku nr 3 opisuje koncepcję opartą na równoważących się wzajemnie nogach złożonych z obiektów, koncepcji strategicznych oraz zasobów. W sytuacji, gdy któryś z filarów bezpieczeństwa narodowego nie jest spełniony może dojść do zagrożenia bezpieczeństwa państwa.

Rys. 4. Wpływ zagrożenia na nieodpowiednie zbalansowanie czynników bezpieczeństwa

Źródło: A. F. Lykke, Jr., *Toward an understanding of military strategy*, s. 183

Analiza potencjalnego ryzyka oraz możliwości zagrożenia bezpieczeństwa państwa, a także informowania o tym przywódcę państwa leży w gestii organów wojskowych odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa.

Model stworzony przez A. F. Lykke służy lepszemu poznaniu i przybliżeniu terminu strategii wojskowej. Kończąc refleksje na jej temat, warto zapoznać się z wnioskami, do jakich doszedł ich autor, a które są następujące:

- nie tytuł *strategia* jest najważniejszy, lecz najważniejsza jest treść;
- w idealnych warunkach to cele wojskowe oraz koncepcje strategiczne określają rozmieszczenie sił na całym świecie, jednakże ich ograniczanie i zmiana możliwości jest stale potrzebna;
- strategia wojskowa składa się z ustanowienia celów wojskowych, sformułowania wojskowych koncepcji strategicznych do realizacji celów i wykorzystania środków na realizację koncepcji. W przypadku każdej niezgodności jednego z tych podstawowych elementów, nasze bezpieczeństwo narodowe może być zagrożone.

PODSUMOWANIE

Niniejszy artykuł zawiera najistotniejsze kwestie dotyczące strategii, szczególnie w koncepcjach propagowanych przez Stany Zjednoczone. Prezentuje również model strategii wg A. F. Lykke. Wprowadzenie traktuje o strategii jako ogólnej wiedzy planistycznej, przytaczając jej definicję oraz ogólne założenia. Kontynuacją wprowadzenia do rozważań na temat modelu strategii A. F. Lykke jest przedstawienie amerykańskiego punktu widzenia na ten temat oraz ukazanie przyjętych norm i definicji obowiązujących w USA. W ostatnim punkcie dokonano charakterystyki modelu strategii wg A. F. Lykke oraz jej głównych założeń i wniosków.

Podsumowując, uznać należy, iż Strategia wg A. F. Lykke jest jednym z modeli, jaki może zostać użyty przy konstruowaniu w zasadzie każdego rodzaju strategii. Model ten oparty jest na trzech elementach, które muszą równoważyć się wzajemnie stanowiąc podstawę Strategii Militarnej. W przypadku złego zrównoważenia elementów podstawowych, takich jak: obiekty, koncepcja, zasoby – całość strategii może być nieskuteczną, bądź też niepraktyczną, a w związku z tym bezpieczeństwo państwa będzie zagrożone. Zasadniczą kwestią przy projektowaniu strategii bezpieczeństwa narodowego powinno być jej oparcie na strategii wojskowej, która stanowi jej integralną część i jest konieczna do jasnego formułowania priorytetów bezpieczeństwa.

BIBLIOGRAFIA

1. Carter A. B., Perry W. J., *Preventive Defence. A new security strategy for America*, tłum. własne, wyd. The Brookings Institution Press, Washington 1999.
2. Czulda R. A., *Formułowanie strategii bezpieczeństwa przykład amerykański*, [w:] *Kwartalnik Bellona 1/2007*, wyd. MON.
3. Ghyczy T., Oetinger B., Bassford C., *Clausewitz o strategii*, wyd. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2002.
4. *Joint Publication 1-02. Dictionary of Military and Associated Terms*, wyd. Department of Defence, Washington 2001.

5. Lykke Jr., A. F., *Toward an understanding of military strategy*, [w:] *U.S. Army War College Guide to Strategy*, pod red. J. R. Cerami, J. F. Holcomb, Jr., wyd. Department of Defence, Washington 2001.
6. Mahnken T. G., *Teoria Strategii*, [w:] *Strategia we współczesnym świecie. Wprowadzenie do studiów strategicznych.*, J. Baylis, J. Wirtz, C. S. Gray, E. Cohen, wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2009.
7. Piątkowski K., *Polityka bezpieczeństwa i siły zbrojne USA*, wyd. Biuro Prasy i Informacji MON, Warszawa 1995.
8. *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, pod. red. J. Pawłowskiego, wyd. AON, Warszawa 2002.
9. Yarger H. R., *Towards a theory of strategy*, <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/army-usawc/stratpap.htm>, z dnia 08.12.2011 r.

Strony internetowe:

<http://slowniki.gazeta.pl/pl/strategia>

<http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/army-usawc/strategy/index.htm>

<http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/army-usawc/stratpap.htm>

<http://www.scribd.com/doc/13573866/kwartbellona12007>

<http://www.ujk.edu.pl/strony/Marcin.Szplit/Strategia.htm>

Artykuł recenzował dr Jerzy Luty